

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE MIASTO PŁOCK RAPORT I/P/2011

Miejski Urząd Pracy w Płocku
Stanowisko ds. statystyk i analiz

Spis treści:

Wstęp	str. 3
Rozdział I Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r.	str. 4
Rozdział II Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r.	str. 7
Rozdział III Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	str. 10
Podsumowanie	str. 17

Spis tabel i wykresów:

- Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w mieście Płocku w I połowie 2011 r.
- Wykres 2. Liczba ofert pracy zgłoszonych w I połowie 2011 r.
- Wykres 3. Zawody nadwyżkowe i deficytowe na terenie miasta Płocka w ujęciu procentowym
- Tabela 1. Wybrane grupy zawodów (wg kodu 4-cyfrowego) o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy
- Tabela 2. Zawody deficytowe w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.
- Tabela 3. Zawody nadwyżkowe w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.
- Tabela 4. Zawody zrównoważone w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.
- Tabela 5. Dynamika deficytu/nadwyżki zawodów w latach 2010-2011 na wybranych przykładach

Przedruk, kopiowanie, wykorzystanie w całości lub w części wyłącznie z podaniem źródła.

Wstęp

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2008 r. nr 69, poz. 415 ze zm.) do zadań samorządu powiatu należy m.in. prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Badanie ma na celu bieżącą analizę lokalnego rynku pracy. Dzięki procesowi systematycznego śledzenia zachodzących tam zmian w popycie [na pracę] i podaży [zasobów pracy] możliwe jest formułowanie wniosków i krótkoterminowych prognoz ułatwiających m.in. opracowywanie i wdrażanie programów aktywizacji osób bezrobotnych i programów kształcenia.

Głównymi odbiorcami raportu są wszystkie podmioty zainteresowane lokalnym rynkiem pracy i jego diagnozą, poczynwszy od publicznych służb zatrudnienia, poprzez instytucje szkoleniowe, na szkołach ponadgimnazjalnych kończąc, przy czym należy pamiętać, że monitoring jakkolwiek pomocny, skupia jedynie uwagę na skromnym wycinku lokalnego rynku pracy. Formułowane na podstawie raportu wnioski mogą być zatem obarczone marginesem błędu. Stąd też nie może być on jedynym źródłem wiedzy i podstawą decydowania o kierunkach kształcenia czy szkolenia przyszłych kadr pracowniczych. Dopiero dogłębna analiza i wieloletnia obserwacja procesów zachodzących w gospodarce oraz strukturze kwalifikacyjno-zawodowej może przynieść wymierne efekty.

Poniższy raport został przygotowany według wytycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i zawiera m.in. ranking 30 zawodów deficytowych (i 30 nadwyżkowych) na poziomie sześciocyfrowego kodu zawodu oraz inne dane statystyczne zgromadzone przez Miejski Urząd Pracy w Płocku (z załącznika nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej* oraz załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności*).

W raporcie uwzględniono metodologię badań według zaleceń ministerialnych, definicje zawodu deficytowego i nadwyżkowego oraz definicje wskaźników intensywności deficytu (nadwyżki).

Tablice wynikowe wykorzystane w niniejszej analizie dostępne są w Internecie na stronie <http://mz.praca.gov.pl> w zakładce „Raporty okresowe”.

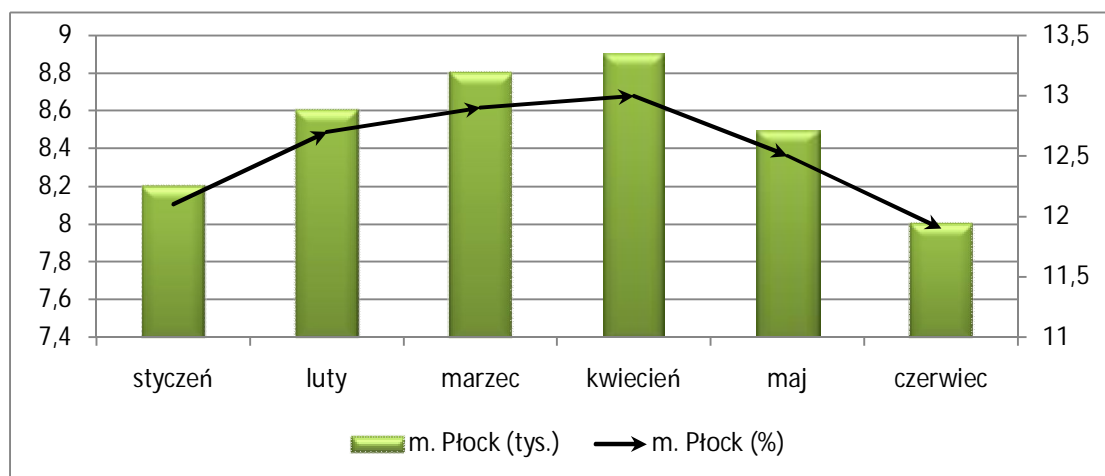
I. Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r.

Według stanu na koniec czerwca 2011 r. w rejestrach Miejskiego Urzędu Pracy figurowało 8.005 osób, w tym 4.318 kobiet. W stosunku do analogicznego okresu 2010 r. ogólna liczba bezrobotnych wzrosła o 1.161 osób, tj. o 14,5%, a liczba bezrobotnych kobiet o 615 osób, tj. 14,2%.

Z kolei w ciągu całego I półrocza 2011 r. zarejestrowało się łącznie 5.750 osób bezrobotnych, z czego 46% stanowiły kobiety (2.645 os.). W I półroczu 2010 r. zarejestrowało się łącznie o 844 osoby (358 kobiet) więcej.

W czerwcu stopa bezrobocia w mieście kształtowała się na poziomie 11,9%. W tym samym okresie stopa bezrobocia w kraju wyniosła 11,9%, a w województwie – 9,6%¹.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w mieście Płocku w I połowie 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zdecydowaną większość - 83,2% - ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca stanowiły osoby poprzednio pracujące (6.662 os.), z czego 17,8% w kategorii (sekcji) *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*, 15,0% - w sekcji *Przetwórstwo przemysłowe*; 12,6% - w sekcji *Budownictwo* oraz 7,8% - w kategorii *Pozostała działalność usługowa*.

Natomiast w ciągu I półrocza 2011 r. największy napływ do bezrobocia zanotowano w grupach: *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (17,1%), *Przetwórstwo przemysłowe* (14,6%), *Budownictwo* (14,4%), oraz *Pozostała działalność usługowa* (7,1%).

¹ Na podstawie Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie przeciętnej stopy bezrobocia w kraju oraz na obszarze powiatów.

Zdecydowaną większość – 82,2% - bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca 2011 r. stanowiły osoby posiadające zawód wyuczony (6.579 os.), pozostałe 17,8% (tj. 1.426 os.) - osoby bez zawodu. Liczba kobiet wynosiła odpowiednio 3.546 i 772 osoby. Warto odnotować, że w obu grupach bezrobotnych – zarówno z zawodem, jak i bez zawodu – kobiety stanowiły zdecydowaną większość (odpowiednio 53,9 i 54,1%).

Najwięcej osób z wyuczonym zawodem zarejestrowanych było jako:

⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	639 os.
⇒ 331403 TECHNIK EKONOMISTA*	270 os.
⇒ 722204 ŚLUSARZ*	154 os.
⇒ 711202 MURARZ*	147 os.
⇒ 932911 ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM	144 os.
⇒ 311204 TECHNIK BUDOWNICTWA*	134 os.
⇒ 311504 TECHNIK MECHANIK*	127 os.
⇒ 931301 ROBOTNIK BUDOWLANY	126 os.
⇒ 263102 EKONOMISTA	126 os.
⇒ 911207 SPRZĄTACZKA BIUROWA	117 os.
⇒ 411004 TECHNIK PRAC BIUROWYCH*	116 os.
⇒ 512001 KUCHARZ*	115 os.
⇒ 753105 KRAWIEC*	109 os.

W I półroczu 2011 r. napływ bezrobotnych bez zawodu kształtował się na poziomie 1.206 osób, w tym 563 kobiety.

Jeśli wziąć pod uwagę napływ bezrobotnych posiadających określone kwalifikacje, to najczęściej rejestrowali się oni w zawodach:

⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	342 os.
⇒ 331403 TECHNIK EKONOMISTA*	150 os.
⇒ 722204 ŚLUSARZ*	130 os.
⇒ 711202 MURARZ*	119 os.
⇒ 263102 EKONOMISTA	108 os.
⇒ 311504 TECHNIK MECHANIK*	105 os.
⇒ 931301 ROBOTNIK BUDOWLANY	93 os.
⇒ 311204 TECHNIK BUDOWNICTWA*	90 os.
⇒ 932911 ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM	90 os.

Spośród 287 osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (dalej „absolwenci”), zarejestrowanych w końcu I półrocza 2011 r. ponad ¼ to osoby bez konkretnego zawodu (26,8%).

Wśród bezrobotnych absolwentów z wyuczonym zawodem dominowali:

⇒ 263102 EKONOMISTA	21 os.
⇒ 331403 TECHNIK EKONOMISTA*	11 os.
⇒ 235914 WYCHOWAWCA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I OPIEKUŃCZYCH	9 os.
⇒ 351203 TECHNIK INFORMATYK	8 os.
⇒ 514105 TECHNIK USŁUG FRYZJERSKICH*	7 os.
⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	7 os.

Z kolei najwyższy udział w napływie absolwentów w ciągu minionego półrocza mieli:

- ⇒ EKONOMIŚCI
8,75% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ TECHNICY INFORMATYCY
5,0% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ TECHNICY EKONOMIŚCI
3,75% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ TECHNICY USŁUG FRYZJERSKICH
3,0% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ NAUCZYCIELE NAUCZANIA POCZĄTKOWEGO
2,75% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ SPRZEDAWCY
2,75% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ TECHNICY HOTELARSTWA
2,5% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem

Jeśliby przeanalizować powyższe dane, można dostrzec pewną prawidłowość. Mianowicie, znaczna część zawodów, charakteryzująca się dużym napływem bezrobotnych na przestrzeni pierwszych 6 miesięcy tego roku, była także najliczniej reprezentowaną według stanu na koniec czerwca 2011 r.

Długotrwale bezrobotni, tj. osoby pozostające w rejestrze Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku łącznie przez okres ponad 12 miesięcy², poprzednio pracujący, stanowili ponad 30% ogółu zarejestrowanych, poprzednio pracujących, w końcu półrocza (kobiety odpowiednio 37,2% ogółu zarejestrowanych, poprzednio pracujących, kobiet).

Długotrwale bezrobotni najczęściej posiadali kwalifikacje w zawodach:

⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	252 os.
⇒ 331403 TECHNIK EKONOMISTA*	92 os.
⇒ 411004 TECHNIK PRAC BIUROWYCH*	50 os.
⇒ 911207 SPRZĄTACZKA BIUROWA	46 os.
⇒ 932911 ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM	46 os.
⇒ 311204 TECHNIK BUDOWNICTWA*	42 os.
⇒ 722204 ŚLUSARZ*	41 os.
⇒ 512001 KUCHARZ*	39 os.
⇒ 753105 KRAWIEC*	37 os.
⇒ 711202 MURARZ*	33 os.
⇒ 932101 ROBOTNIK BUDOWLANY	32 os.
⇒ 753303 SZWACZKA	30 os.
⇒ 311504 TECHNIK MECHANIK*	28 os.
⇒ 514101 FRYZJER*	25 os.

² W okresie ostatnich 2 lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych (zgodnie z definicją ustawową)

⇒ 731802 DZIEWIARZ

25 os.

Jeśliby wziąć pod uwagę wskaźniki ilościowe, to z rankingu zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w mieście Płocku w I połowie 2011 r. (tab. T-I/P-8) według grup 4-cyfrowych dowiemy się, że wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 1 (długotrwałe bezrobotni byli wszyscy z danej grupy bezrobotnych) uzyskało tylko 30 z 314 grup zawodów (9,6%); wskaźnik 0,5000 i więcej – 40 grup (12,7%), a pozostałe 77,7% (244 grupy) uzyskały wskaźnik mniejszy niż 0,5000, z tym, że dla 111 grup wskaźnik długotrwałego bezrobocia osiągnął 0,0000, tzn. w tych grupach długotrwałe bezrobotni nie występowali w ogóle.

Niemniej, nie należy zapominać także o jakościowym aspekcie problemu długotrwałego pozostawania bez pracy, a ten jest znacznie trudniej zobrazować, jako że trudno jest wskazać jego jednoznaczne przyczyny.

II. Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r.

W okresie sprawozdawczym do Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku zgłoszono łącznie 2.412 oferty pracy, tj. o 18 ofert więcej niż w analogicznym okresie 2010 r.

Do najczęściej zgłaszanych należały oferty pracy w zawodach:

	Oferty zgłoszone w I półroczu 2011 r.
⇒ 721290 POZOSTALI SPAWACZE I POKREWNI	251
⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	165
⇒ 515303 ROBOTNIK GOSPODARCZY	160
⇒ 911207 SPRZĄTACZKA BIUROWA	121
⇒ 721204 SPAWACZ METODĄ MAG	117
⇒ 541390 POZOSTALI PRACOWNICY OCHRONY OSÓB I MIENIA	73
⇒ 411004 TECHNIK PRAC BIUROWYCH*	68
⇒ 721404 MONTER KONSTRUKCJI STAŁOWYCH	61
⇒ 711501 CIEŚLA*	60
⇒ 721502 MONTER KONSTRUKCJI LINIOWYCH STAŁYCH	50
⇒ 711404 ZBROJARZ	49
⇒ 831104 MASZYNISTA POJAZDU TRAKCYJNEGO	40
⇒ 833203 KIEROWCA SAMOCHODU CIĘŻAROWEGO	40
⇒ 711502 CIEŚLA SZALUNKOWY	39
⇒ 432103 MAGAZYNIER	35
⇒ 541307 PRACOWNIK OCHRONY FIZYCZNEJ BEZ LICENCJI	31

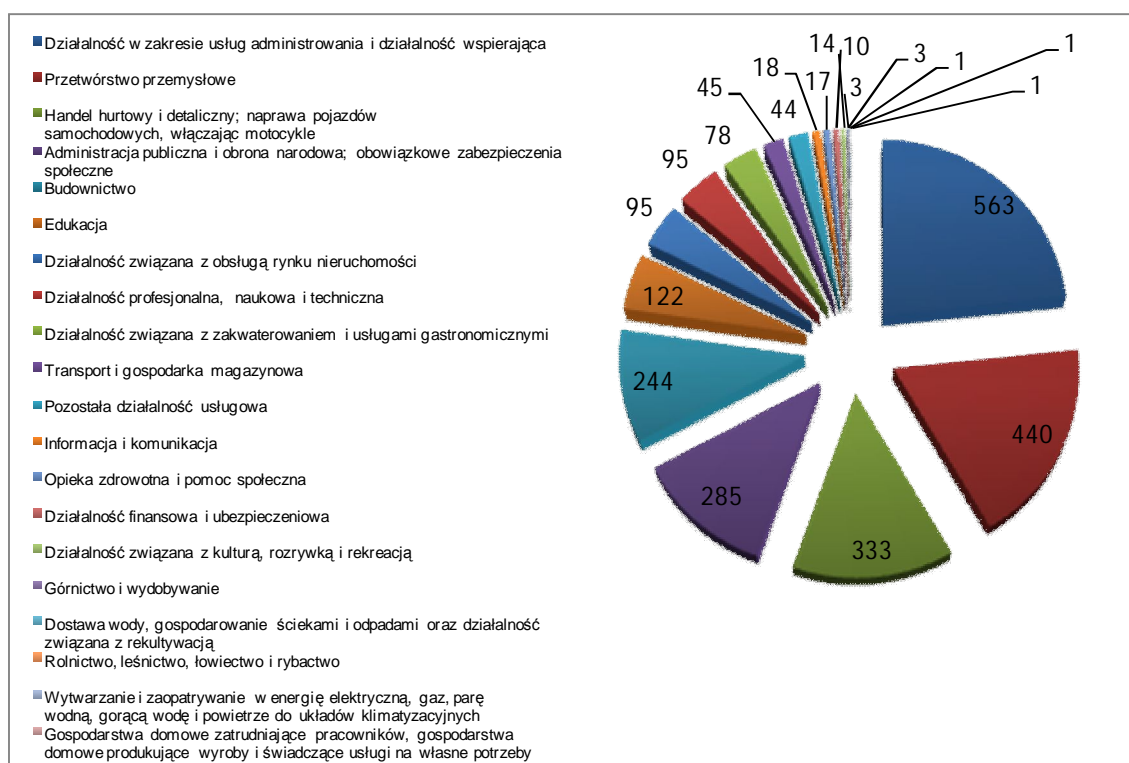
Stanowiło to ponad 56% wszystkich ofert pracy zgłoszonych w okresie sprawozdawczym, przy czym omawiane są tu jedynie te oferty pracy, które trafiły do bazy Miejskiego Urzędu Pracy³. Jednocześnie należy pamiętać, że na ilość zgłoszonych ofert pracy mają wpływ różne czynniki m.in.

³ Szacuje się, że do urzędów pracy wpływa ok. 30-40% wszystkich ofert pracy funkcjonujących na rynku.

pośrednictwo otwarte, duża fluktuacja pracowników w danym zawodzie (np. sprzedawcy), wreszcie to, czy są to oferty pracy subsydiowanej, czy nie. Dodatkowo, obecnie pracodawca „zgłasza ofertę pracy do jednego powiatowego urzędu pracy, właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy albo miejsce wykonywania pracy albo innego wybranego przez siebie urzędu”⁴. Należy również pamiętać, że wielu pracodawców w ogóle nie zgłasza ofert do urzędów, poszukując pracowników innymi metodami (np. poprzez ogłoszenia w prasie lokalnej, Internecie, itp.). Wszystko to, w praktyce, zaciera nieco faktyczną liczbę wolnych miejsc pracy funkcjonujących na rynku na danym obszarze.

Analiza ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2011 r. uwidacznia, że najwięcej (23,3%) zgłoszono ich w sekcji *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*, najmniej – w sekcji *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* (0,04% ogółu zgłoszonych ofert). Żadne oferty nie wpłynęły w sekcji *Organizacje i zespoły eksterytorialne*.

Wykres 2. Liczba ofert pracy zgłoszonych w I połowie 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 zał. nr 2
Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy,
poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej.

⁴ Art. 36 ust. 5a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Analizując oferty pod względem szansy uzyskania pracy zauważymy, że na 314 występujących na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r. elementarnych grup zawodów (kod 4-cyfrowy) tylko 10 uzyskało wskaźnik maksymalny (MAX). Były to: 2212 Lekarze specjaliści, 2111 Fizycy i astronomowie, 1420 Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym, 2641 Literaci i inni autorzy tekstów, 3122 Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym, 2511 Analitycy systemowi, 3324 Pośrednicy handlowi, 9612 Sortowacze odpadów, 8157 Operatorzy maszyn do prania, 8183 Operatorzy urządzeń pakujących, do napełniania butelek i urządzeń znakujących. Dalej znalazły się grupy:

Tabela 1. Wybrane grupy zawodów (wg kodu 4-cyfrowego)
o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy (W)

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik (W)*
8312	Dyżurni ruch, manewrowi i pokrewni	4,3332
8311	Maszyniści kolejowi i metra	3,3333
7215	Takielarze i monterzy konstrukcji liniowych	2,0833
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	1,6666
7212	Spawacze i pokrewni	1,2315
1211	Kierownicy do spraw finansowych	1,1666
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1,1111
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	1,0000
9214	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	1,0000
2353	Lektorzy języków obcych	1,0000
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	0,8333
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	0,7777
7123	Tynkarze i pokrewni	0,7143
4414	Technicy archiwistów i pokrewni	0,6666
1213	Kierownicy do spraw strategicznych i planowania	0,5000
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	0,5000
3321	Agenci ubezpieczeniowi	0,4848
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	0,4756
7125	Szklarze	0,4666
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	0,4444

* Wskaźnik (W) wyrażony jest stosunkiem średniej miesięcznej liczby ofert pracy, będących w dyspozycji urzędu do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie i w danym czasookresie

Źródło: Tabela T-I/P-11 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie m. Płock w I półroczu 2011 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy ($W=0,0000$) uzyskały 134 grupy zawodów. Należy jednak pamiętać, że są sytuacje, w których ze względu na dezaktualizację kwalifikacji pracodawca nie znajduje odpowiedniego pracownika wśród osób bezrobotnych. Zdarza się również, że bezrobotni mają odpowiednie kwalifikacje, ale brakuje im motywacji do podjęcia pracy.

Mimo wszystko rozbieżności pomiędzy liczbą osób zarejestrowanych w danym zawodzie a liczbą ofert pracy dla nich przeznaczonych nie należy od razu traktować jako sytuacji „kryzysowej”,

to jest nadwyżki (deficytu) w danym zawodzie. Może bowiem zdarzyć się tak, że w ciągu okresu rozliczeniowego w danym zawodzie zarejestruje się tylko jeden bezrobotny i jednocześnie wpłynie tylko jedna oferta. Wskaźniki wykorzystywane w monitoringu wykażą sytuację alarmową, gdy tymczasem stan faktyczny będzie zgoła odmienny, bo na przykład rejestracja (napływ ofert) dla danego zawodu będzie po prostu marginalna.

III. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Przez zawód deficytowy przyjęto się rozumieć zawód, na który występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, a wskaźnik intensywności deficytu⁵ jest wyższy niż 1,1.

Na 782 zawody (na poziomie kodu 6-cyfrowego) występujące na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r., 48 to zawody deficytowe⁶. Ranking otwiera 30 zawodów (z pominięciem zawodów, których kod kończy się cyfrą 90 *Pozostali...*) tak, jak ilustruje to poniższa tabela:

Tabela 2. Zawody deficytowe w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności deficytu
1	721204	Spawacz metodą MAG	117,0000
2	722316	Wiertacz w metalu	15,0000
3	711501	Cieśla*	12,0000
4	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	10,3333
5	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	10,0000
6	132301	Kierownik budowy	8,0000
7	325401	Technik fizjoterapii	8,0000
8	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	8,0000
9	712303	Tynkarz	7,5000
10	712501	Monter / składacz okien	7,0000
11	941101	Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	7,0000
12	333906	Technik organizacji reklamy*	6,0000
13	921401	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	6,0000
14	962105	Goniec	6,0000
15	711404	Zbrojarz	5,4444
16	311402	Instalator systemów alarmowych	4,0000
17	431102	Fakturzystka	3,5000
18	611303	Ogrodnik*	3,5000
19	524302	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	3,3333
20	712612	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	3,0000
21	721302	Blacharz budowlany	3,0000
22	962201	Pracownik prac dorywczych	3,0000
23	515303	Robotnik gospodarczy	2,6230
24	931205	Robotnik drogowy	2,3333

⁵ Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki to stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie i w danym czasookresie

⁶ Nie licząc zawodów MAX deficytowych, o których w dalszej części opracowania.

25	832202	Kierowca samochodu dostawczego	2,2500
26	711601	Brukarz	2,1667
27	228301	Fizjoterapeuta	2,0000
28	334304	Asystent zarządu	2,0000
29	712903	Monter żaluzji	2,0000
30	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	2,0000

Źródło: Tabela T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w I półroczu 2011 r.

Jednocześnie z grupy wszystkich zawodów deficytowych można wyodrębnić grupę tych zawodów, które są deficytowe (tj. wskaźnik intensywności deficytu > 1,1) nawet pomimo, iż stosunkowo często pojawiają się dla nich oferty pracy (np. średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2011 r. > 2). Są to:

	Średnia miesięczna liczba ofert	Wskaźnik intensywności deficytu
⇒ 721290 POZOSTALI SPAWACZE I POKREWNÍ	41,8333	11,9524
⇒ 515303 ROBOTNIK GOSPODARCZY	26,6667	2,6230
⇒ 911207 SPRZĄTACZKA BIUROWA	20,1667	1,8906
⇒ 721204 SPAWACZ METODĄ MAG	19,5000	117,0000
⇒ 411004 TECHNIK PRAC BIUROWYCH*	11,3333	1,2830
⇒ 711501 CIEŚLA*	10,0000	12,0000
⇒ 711404 ZBROJARZ	8,1667	5,4444
⇒ 833203 KIEROWCA SAMOCHODU CIĘŻAROWEGO	6,6667	1,1765
⇒ 711502 CIEŚLA SZALUNKOWY	6,5000	1,3448
⇒ 541307 PRACOWNIK OCHRONY FIZYCZNEJ BEZ LICENCJI	5,1667	10,3333
⇒ 962902 DOZORCA	4,5000	1,9286
⇒ 941201 POMOC KUCHENNA	4,5000	1,5000
⇒ 712607 MONTER RUROCIĄGÓW PRZEMYSŁOWYCH	4,1667	1,5625
⇒ 722316 WIERTACZ W METALU	2,5000	15,0000
⇒ 712303 TYNKARZ	2,5000	7,5000
⇒ 711601 BRUKARZ	2,1667	2,1667

Należy jednak mieć na uwadze, że spora liczba ofert, zwłaszcza dla pracowników biurowych, to oferty pracy subsydiowanej, a specyfiką zatrudnienia subsydiowanego jest jego czasowy charakter. Dodatkowo, np. osoby podejmujące staż (jako pracownicy biurowi lub na innych stanowiskach) są - dla potrzeb statystycznych - wyłączane z ewidencji, chociaż faktycznie w dalszym ciągu pozostają bezrobotne.

Za zawód nadwyżkowy uważa się zawód, na który występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Dodatkowo, wskaźnik intensywności nadwyżki⁷ jest niższy niż 0,9.

⁷ Patrz przypis 5 str. 10

Wśród zawodów i specjalności występujących na terenie miasta Płocka znalazło się 99 zawodów nadwyżkowych⁸, w tym 30 (z pominięciem zawodów, których kod kończy się cyfrą 90 *Pozostali...*) o najwyższym wskaźniku nadwyżki:

Tabela 3. Zawody nadwyżkowe w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	331403	Technik ekonomista*	0,0067
2	263102	Ekonomista	0,0093
3	311204	Technik budownictwa*	0,0111
4	713102	Malarz budowlany	0,0152
5	731802	Dziemięciarz	0,0256
6	753105	Krawiec*	0,0303
7	311924	Technik technologii odzieży*	0,0455
8	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,0476
9	711202	Murarz*	0,0504
10	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,0625
11	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie*	0,0741
12	723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	0,0769
13	712601	Hydraulik	0,0870
14	214303	Inżynier inżynierii środowiska - instalacje sanitarne	0,0909
15	325905	Opiekunka dziecięca*	0,0909
16	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,0909
17	722204	Ślusarz*	0,0923
18	314411	Technik technologii żywności - przetwórstwo mięsne	0,1111
19	911101	Pomoc domowa	0,1111
20	351203	Technik informatyk*	0,1220
21	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy*	0,1250
22	325907	Terapeuta zajęciowy*	0,1250
23	711402	Betoniarz - zbrojarz*	0,1250
24	721306	Blacharz samochodowy*	0,1250
25	512001	Kucharz*	0,1356
26	213303	Specjalista ochrony środowiska	0,1429
27	214502	Inżynier technologii chemicznej	0,1429
28	512002	Kucharz małej gastronomii*	0,1471
29	311209	Technik urządzeń sanitarnych*	0,1500
30	722314	Tokarz w metalu	0,1600

Źródło: Tabela T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w I półroczu 2011 r.

Analizując zawody nadwyżkowe warto zwrócić szczególną uwagę na te zawody, które charakteryzują się jednocześnie dużą dynamiką napływu osób bezrobotnych. Takie podejście pozwoli wyodrębnić specjalności o najmniej korzystnych warunkach na rynku. Przyjmując, że średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych > 10 (przy wskaźniku intensywności nadwyżki < 0,9), do takich zawodów zaliczają się:

⁸ Nie licząc zawodów ZERO nadwyżkowych, o których w dalszej części opracowania.

	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych	Wskaźnik intensywności nadwyżki
⇒ 522301 SPRZEDAWCA*	57,0000	0,4825
⇒ 331403 TECHNIK EKONOMISTA*	25,0000	0,0067
⇒ 722204 ŚLUSARZ*	21,6667	0,0923
⇒ 711202 MURARZ*	19,8333	0,0504
⇒ 263102 EKONOMISTA	18,0000	0,0093
⇒ 931301 ROBOTNIK BUDOWLANY	15,5000	0,1828
⇒ 311204 TECHNIK BUDOWNICTWA*	15,0000	0,0111
⇒ 932911 ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM	15,0000	0,2222
⇒ 721404 MONTER KONSTRUKCJI STAŁOWYCH	13,8333	0,7349
⇒ 713102 MALARZ BUDOWLANY	11,0000	0,0152
⇒ 753105 KRAWIEC*	11,0000	0,0303
⇒ 514101 FRYZJER*	10,8333	0,2000

Zawody, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) mieści się w przedziale od 0,9 do 1,1 tzn. zapotrzebowanie na te zawody zbliżone jest do liczby rejestrujących się bezrobotnych, traktuje się jako tzw. zawody zrównoważone.

W I półroczu 2011 r. na terenie miasta Płocka odnotowano 20 zawodów w równowadze:

Tabela 4. Zawody zrównoważone w mieście Płocku w I półroczu 2011 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
1	132101	Główny technolog	1,0000
2	132404	Kierownik magazynu	1,0000
3	143990	<i>Pozostali kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani</i>	<i>1,0000</i>
4	214302	Inżynier inżynierii środowiska - gospodarka wodna i hydrologia	1,0000
5	216201	Architekt krajobrazu	1,0000
6	228103	Farmaceuta - farmacja apteczna	1,0000
7	233011	Nauczyciel języka niemieckiego	1,0000
8	241203	Doradca inwestycyjny	1,0000
9	242307	Specjalista do spraw kadr	1,0000
10	332203	Przedstawiciel handlowy	1,0000
11	343390	<i>Pozostali pracownicy bibliotek i informacji naukowej</i>	<i>1,0000</i>
12	514208	Wizażystka / stylistka	1,0000
13	524903	Ekspedient w punkcie usługowym	1,0000
14	712202	Glazurnik	1,0000
15	712703	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	1,0000
16	732290	<i>Pozostali drukarze</i>	<i>1,0000</i>
17	741103	Elektryk*	1,0000
18	741201	Elektromechanik*	1,0000
19	815701	Operator urządzeń do prania, prasowania i chemicznego czyszczenia tekstyliów	1,0000
20	432103	Magazynier	0,9459

Źródło: Tabela T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w I półroczu 2011 r.

Odrębną kategorię stanowią tzw. zawody *MAX deficytowe* czyli takie, dla których wpływają oferty pracy, ale w których nie rejestrują się bezrobotni oraz zawody *ZERO nadwyżkowe* tj. takie, gdzie rejestrują się bezrobotni, ale nie ma ofert pracy.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zawodów o wskaźnikach MAX i „0” nie uwzględnia się w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Warto jednak na marginesie zaznaczyć, że w Płocku w I półroczu 2011 r. wskaźnik zerowy uzyskały aż 502 zawody, z kolei maksymalny – 113 zawodów.

Do zawodów MAX deficytowych zaliczali się m.in.:

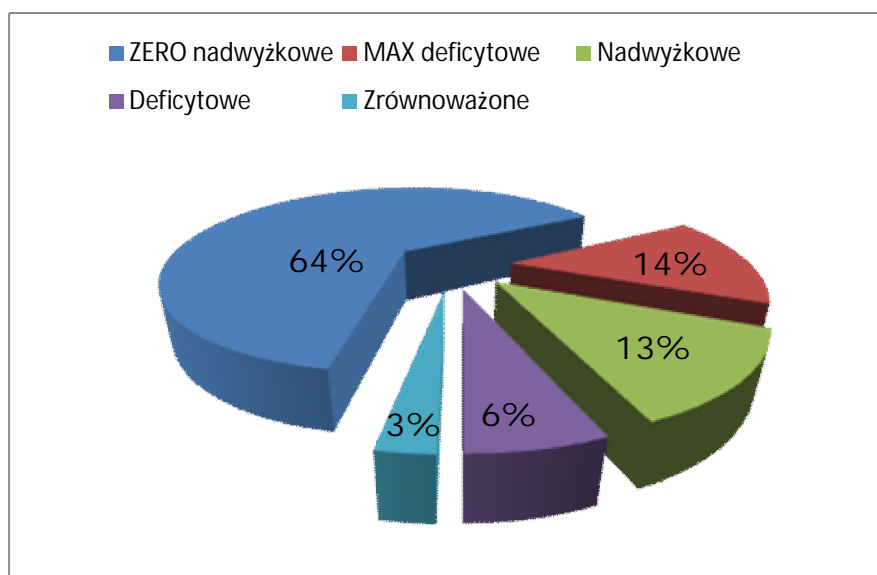
- ⇒ Dyrektorzy: ds. personalnych (112005), handlowy (112008), sprzedaży (112014),
- ⇒ Kierownicy: działu finansowego (121103), działu zarządzania zasobami ludzkimi (121203), ds. strategicznych i planowania (121302), działu reklamy/promocji/public relations (122202), hurtowni (142003), supermarketu (142004),
- ⇒ Inżynierowie: utrzymania ruchu (214103), mechanicy – maszyny i urządzenia do obróbki metali (214402), elektrycy – automaty (215104),
- ⇒ Lekarze: medycyna rodzinna (221236),
- ⇒ Nauczyciele: instruktorzy praktycznej nauki zawodu (232001), języka hiszpańskiego (233010), specjaliści terapii pedagogicznej (235909),
- ⇒ Specjaliści: ds. kontrolingu (241102), ds. rachunkowości zarządczej (241106), ds. pozyskiwania funduszy (242109), ds. reklamy (243107),
- ⇒ Administratorzy sieci informatycznej (252301),
- ⇒ Adwokaci (261101),
- ⇒ Technicy: energetycy (311307), mechanicy maszyn i urządzeń (311508), technologii żywności – produkcja piekarsko-ciastkarska (314407), archiwiści* (441403),
- ⇒ Monterzy: reklam (711902), rusztowań (711903), konstrukcji liniowych stałych (721502), sieci telekomunikacyjnych (742203),
- ⇒ Spawacze: metodą MIG (721205), metodą TIG (721206),
- ⇒ Operatorzy: koparki (811104), spycharki (811110), urządzeń walcowni (812203).

Z kolei do zawodów ZERO nadwyżkowych zaliczali się m.in.:

- ⇒ Dyrektorzy: ds. energetyki (112003), produkcji (112012), wykonawczy (112016),
- ⇒ Kierownicy: działu marketingu (122101), działu transportu (132402),
- ⇒ Inżynierowie: leśnictwa (213203), ogrodnictwa (213204), zootechniki (213207), mechanicy – mechanika precyzyjna (214405), automatyki i robotyki (214903), gospodarki przestrzennej (214907),

- ⇒ Nauczyciele: biologii (233001), historii (233006), języka angielskiego (233008), plastyki (233017), wychowania fizycznego (233025), nauczania początkowego (234113),
- ⇒ Specjaliści: ds. rachunkowości inwestycyjnej (241104), ds. finansów (241306), ds. integracji europejskiej (242219), ds. rekrutacji pracowników (242309), zastosowań informatyki (251902), polityki społecznej (263305), pracy socjalnej (263504),
- ⇒ Radcy prawni (261103),
- ⇒ Technicy: geodeci* (311104), elektrycy* (311303), mechanicy* (311504), technologii chemicznej* (311603), farmaceutyczni* (321301), ochrony środowiska* (325511),
- ⇒ Monterzy: izolacji przemysłowych* (712403), instalacji gazowych* (712603), rurociągów górniczych (712605), konstrukcji aluminiowych (721403),
- ⇒ Mechanicy: maszyn i urządzeń przemysłowych (723307), silników spalinowych (723312), pojazdów jednośladowych (723401), automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych* (731102),
- ⇒ Operatorzy: urządzeń filtrujących (813129), urządzeń do cięcia folii i płyt (814205), maszyn do szycia (815301), urządzeń przetwórstwa drobiu (816026), suwnic (suwnicowi 834311).

Wykres 3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe na terenie miasta Płocka w ujęciu procentowym

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Dynamika deficytu/nadwyżki zawodów w latach 2010-2011 na wybranych przykładach⁹

Nazwa zawodu	II półrocze 2010	I półrocze 2011
Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Pielęgniarka	nadwyżkowy	deficytowy
Fizjoterapeuta	nadwyżkowy	deficytowy
Nauczyciel przedszkola	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Specjalista administracji publicznej	deficytowy	nadwyżkowy
Specjalista do spraw kadr	deficytowy	zrównoważony
Psycholog	zrównoważony	nadwyżkowy
Technik budownictwa*	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Technik drogownictwa*	nadwyżkowy	deficytowy
Technik fizjoterapii	deficytowy	deficytowy
Agent ubezpieczeniowy	deficytowy	deficytowy
Przedstawiciel handlowy	deficytowy	zrównoważony
Zaopatrzeniowiec	zrównoważony	nadwyżkowy
Technik administracji*	deficytowy	nadwyżkowy
Technik informatyk*	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Technik prac biurowych*	zrównoważony	deficytowy
Betoniarz – zbrojarz*	zrównoważony	nadwyżkowy
Cieśla*	deficytowy	deficytowy
Glazurnik	deficytowy	zrównoważony
Monter/składacz okien	nadwyżkowy	deficytowy
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych*	deficytowy	nadwyżkowy
Elektryk*	deficytowy	zrównoważony
Elektromechanik*	nadwyżkowy	zrównoważony
Operator koparko-ładowarki	deficytowy	nadwyżkowy
Kierowca operator wózków jezdniowych	nadwyżkowy	deficytowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Tabeli T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock

⁹ Ze względu na zmiany w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, która (w nowej wersji) obowiązuje od 1 lipca 2010 r. nie jest możliwe porównanie dynamiki za okresy wcześniejsze.

Podsumowanie

Przestudiowanie powyższych danych pozwala na sformułowanie pewnych generalnych wniosków na temat sytuacji lokalnego rynku pracy w I półroczu 2010 r., mianowicie:

- ✓ W końcu czerwca 2011 r. w rejestrze MUP zarejestrowanych było 8.005 osób, w tym 4.318 kobiet, to jest o 1.161 osób więcej (odpowiednio 615 kobiet więcej) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.
- ✓ Na przestrzeni pierwszych 6 miesięcy 2011 r. zarejestrowało się łącznie 5.750 osób bezrobotnych, z czego 46% stanowiły kobiety (2.645 os.).
- ✓ Dla ponad 50% bezrobotnych (poprzednio pracujących) ostatnimi miejscami pracy były sekcje: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, Przetwórstwo przemysłowe, Budownictwo oraz Pozostała działalność usługowa.
- ✓ Najczęściej rejestrowali się sprzedawcy (7,5% napływu bezrobotnych z wyuczonym zawodem), byli oni również najliczniejszą grupą zarejestrowanych w końcu omawianego okresu (9,7% bezrobotnych z wyuczonym zawodem).
- ✓ Ogółem wpłynęło 2.412 ofert pracy. Najczęściej zgłaszane dotyczyły pracy dla spawaczy, sprzedawców, robotników gospodarczych, sprzątaczek.
- ✓ Na 782 zawody i specjalności występujące na terenie miasta Płocka w I półroczu 2011 r. odnotowano 502 zawody 0-nadwyżkowe (gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki $(W)=0,0000$), 113 MAX-deficytowych (gdzie wskaźnik intensywności deficytu $(W)=MAX$), 99 nadwyżkowych (gdzie $(W)<0,9$), 48 deficytowych (gdzie $(W)>1,1$) oraz 20 zawodów w równowadze (gdzie $0,9 \leq (W) \leq 1,1$).
- ✓ Do grup zawodów o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu (na poziomie 4-cyfrowego kodu zawodów) zaliczały się m.in. następujące grupy elementarne: Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych ($W=10,0000$), Spawacze i pokrewni ($W=8,9070$), Kierownicy do spraw budownictwa ($W=8,0000$), Tynkarze i pokrewni ($W=7,5000$), Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food ($W=7,0000$), Pośrednicy pracy i zatrudnienia ($W=7,0000$).
- ✓ Do najbardziej deficytowych zawodów na poziomie 6-cyfrowego kodu należeli m.in.: spawacze metodą MAG, wiertacze w metalu, technicy fizjoterapii, pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food, ogrodnicy*, brukarze, fizjoterapeuci, mechanicy samochodów ciężarowych.
- ✓ Do grup zawodów o najwyższym wskaźniku intensywności nadwyżki (na poziomie 4-cyfrowego kodu zawodów) zaliczały się m.in. następujące grupy elementarne: Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych ($W=0,0065$), Ekonomiści ($W=0,0093$), Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów ($W=0,0192$), Krawcy,

kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni ($W=0,0290$), Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani ($W=0,0303$), Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp ($W=0,0303$).

- ✓ Najwyższy wskaźnik nadwyżki, na poziomie 6-cyfrowego kodu, osiągnęły m.in. zawody: ekonomista, technik budownictwa*, krawiec*, technik technologii odzieży*, technik bezpieczeństwa i higieny pracy*, specjalista ochrony środowiska, kucharz małej gastronomii*, tokarz w metalu.
- ✓ Wśród zawodów zrównoważonych znaleźli się m.in. kierownicy magazynu, architekci krajobrazu, doradcy inwestycyjni, elektrycy*, elektromechanicy*.

Pewnym utrudnieniem dla dogłębnej analizy danych jest fakt, że informacje o bezrobotnych nie obejmują wszystkich, jedynie tych, którzy zarejestrowali się w urzędzie pracy, a i ci często nadal pozostają pasywni lub pracują w tzw. *szarej strefie*. Gro bezrobotnych w ogóle nie rejestruje się poszukując pracy na własną rękę. Dotyczy to głównie osób o wąskiej specjalizacji lub wykształceniu, na które istnieje duży popyt na rynku. Są też i tacy, którzy zwyczajnie nie wierzą w skuteczność publicznych służb zatrudnienia i dlatego nie rejestrują się w urzędach pracy.

Podobnie jest z ofertami pracy. Pośrednictwo otwarte skutkuje tym, że nie wszystkie oferty trafiają do urzędu pracy, jako że wielu pracodawców ogłasza się w prasie lokalnej (krajowej), na stronach internetowych, bądź też szuka pracowników innymi metodami.

Dodatkowo, brak badań, prowadzonych dawniej w szkołach i zakładach pracy, a dotyczących popytu lokalnych pracodawców na pracowników (w tym osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki), utrudnia właściwą prognozę sytuacji absolwentów.

Te i inne czynniki, jak również czysto ludzkie błędy popełniane w procesie rejestracji bezrobotnych powodują, że całościowy obraz rynku pracy zniekształca się. W przypadku tak wielu zmiennych, trzeba liczyć się z tym, że nawet najlepiej przygotowane prognozy i analizy nie sprawdzą się w 100%. Dlatego konkludując, należy jeszcze raz podkreślić rolę monitoringu jako narzędzia badawczego pozwalającego usprawnić działalność publicznych służb zatrudnienia, niemniej narzędzia niedoskonałego, do którego należy podchodzić z pewną rezerwą, a jednocześnie jego wyniki analizować przez pryzmat faktycznych uwarunkowań lokalnego rynku pracy.